

Tjänsteskrivelse

Datum

2024-04-25

Vår referens

Jenny Casella Kiiskinen

Utredare

jenny.kiiskinen@malmö.se

Hållbarhetsrapport - En fördjupad analys av unga Malmöbors fritid

STK-2023-972

Sammanfattning

Kommunfullmäktige beslutade 2016 att ge kommunstyrelsen i uppdrag att ta fram en återkommande hållbarhetsrapport. Föreliggande rapport, framtagen i samverkan mellan stadskontoret, kultur- och fritidsförvaltningen, syftar till att öka kunskapen om unga Malmöbors möjligheter till en meningsfull och utvecklande fritid. Fokus är på det samlade kultur- och fritidsutbud som staden tillhandahåller eller subventionerar. Rapporten kartlägger skillnader i deltagande i och tillgång till kultur- och fritidsaktiviteter bland unga utifrån kön, svensk eller utländsk bakgrund, socioekonomi samt beroende på var man bor. Med utgångspunkt i analyserna diskuteras vad som kan utvecklas för att i högre grad uppfylla de målsättningar som styr stadens arbete kring kultur och fritid. Det handlar bland annat om att fortsätta arbetet med att utveckla utbudet av fritidsaktiviteter och öka tillgången till kompensatorisk verksamhet för de barn staden inte når idag.

Parallellt med uppdraget att ta fram denna rapport har stadskontoret initierat ett utvecklingsarbete som kommer resultera i en plattform på Komin och malmö.se. Plattformen kommer samla stadens egna analyser kopplade till de Globala målen, länka till ett digitalt verktyg som samlar statistik kopplad till målen, men också samla relevanta styrdokument för Malmö stads arbete med hållbar utveckling. Syftet med plattformen är dels att ge stöd till förvaltningar och bolag, dels att kommunicera Malmö stads väg mot ökad hållbarhet till medborgare och andra intressenter. De samlade analyser som publiceras kommer till form och innehåll att motsvara de hållbarhetsrapporter som tidigare tagits fram. Stadskontorets bedömning är att plattformen och det digitala verktyget tillsammans kommer att stärka stadens möjlighet att följa upp, samordna och utveckla arbetet med Agenda 2030 och de Globala målen. Stadskontoret föreslår att kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att godkänna rapporten, översända den för kännedom till samtliga nämnder och bolag samt att ge kommunstyrelsen i uppdrag att fortsätta vidareutvecklingen av hållbarhetsrapporteringen mot en webbaserad plattform och digitalt verktyg där hållbarhetsuppföljningen sker kontinuerligt.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta

1. Kommunfullmäktige godkänner rapporten ”Hållbarhetsrapport. En fördjupad analys av unga Malmöbors fritid”.
2. Kommunfullmäktige skickar rapporten ”Hållbarhetsrapport. En fördjupad analys av unga Malmöbors fritid” för kännedom till samtliga nämnder och bolag med uppmaningen att fortsätta och förstärka arbetet i enlighet med rekommendationerna.
3. Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen i uppdrag att fortsätta vidareutvecklingen av hållbarhetsrapporteringen i linje med vad som beskrivs i detta ärende, mot en webbaserad plattform och digitalt verktyg där hållbarhetsuppföljningen sker kontinuerligt.

Beslutsunderlag

- Synpunkter hållbarhetsrapport 2022 Stadsbyggnadskontoret
- Synpunkter hållbarhetsrapport 2022 Funktionsstödsförvaltningen
- Synpunkter hållbarhetsrapport 2022 Arbetsmarknads- och socialförvaltningen
- Synpunkter hållbarhetsrapport 2022 Fastighets- och gatukontoret
- Hållbarhetsrapport - En fördjupad analys av unga Malmöbors fritid
- G-Tjänsteskrivelse KSAU 240429 Hållbarhetsrapport - En fördjupad analys av unga Malmöbors fritid
- Tjänsteskrivelse KSAU 240429 Hållbarhetsrapport - En fördjupad analys av unga Malmöbors fritid

Beslutsplanering

Kommunstyrelsens arbetsutskott 2024-04-29

Kommunstyrelsen 2024-05-07

Kommunfullmäktige 2024-05-23

Beslutet skickas till

Arbetsmarknads- och socialnämnden

Fritidsnämnden

Funktionsstödsnämnden

Förskolenämnden

Grundskolenämnden

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden

Hälsa- vård och omsorgsnämnden

Kommunstyrelsen

Kulturnämnden

Miljönämnden

Revisorskollegiet

Serviceämnden
Stadsbyggnadsnämnden
Tekniska nämnden
Valnämnden
Överförmyndarnämnden
Parkeringsövervakning i Malmö AB
MKB Fastighets AB
MINC i Sverige AB
Malmö Stadsteater AB
Malmö Live Konserthus AB
Malmö Leasing AB
Malmö Kommuns Parkerings AB
Boplats Syd AB
Stadskontorets handläggare

Ärendet

Hållbarhetsrapport – En fördjupning med fokus på unga Malmöbors möjligheter till en meningsfull och utvecklande fritid

Med ursprung i Malmökommissionens arbete (2010–2013) beslutade kommunfullmäktige 2016 att ge kommunstyrelsen i uppdrag att ta fram en återkommande hållbarhetsrapport (STK-2016-217). Hållbarhetsrapporterna tas fram för en bred målgrupp och ska tjäna både som ett av flera besluts- och planeringsunderlag kopplat till budgetprocessen och som underlag i dialoger mellan förvaltningar och bolag i Malmö stad.

Sedan 2017 bedriver Malmö stad ett kommunövergripande utvecklingsarbete kring implementeringen av Agenda 2030 och de globala hållbarhetsmålen.

”Hållbarhetsrapport 2019” beskrev var Malmö befann sig i relation till samtliga globala hållbarhetsmål. En av slutsatserna var att Malmö möter särskilt stora utmaningar i relation till den sociala dimensionen av hållbarhet (Stadskontoret, Malmö stad 2020).

Av den anledningen fokuserade 2020 års rapport på fördjupade analyser av de Globala mål som leder staden i riktning mot social hållbarhet och som visade utfallet för olika grupper av Malmöbor (Stadskontoret, Malmö stad 2021). Inför ny mandatperiod gjordes 2021 en uppföljning av utvecklingen inom samtliga 17 Globala mål (Stadskontoret, Malmö stad 2022).

Denna hållbarhetsrapport är en fördjupad analys som syftar till att öka kunskapen om unga Malmöbors möjligheter till en meningsfull och utvecklande fritid. Fokus är på det samlade kultur- och fritidsutbud som staden tillhandahåller eller subventionerar.

Rapporten kartlägger skillnader i deltagande i och tillgång till kultur- och

fritidsaktiviteter bland unga utifrån kön, svensk eller utländsk bakgrund, socioekonomi samt beroende på var man bor. Med utgångspunkt i analyserna diskuteras vad som kan utvecklas eller förbättras för att i högre grad uppfylla de målsättningar som styr stadens arbete kring kultur och fritid.

Rapporten är framtagen av en arbetsgrupp med representanter från stadskontoret, kultur- samt fritidsförvaltningen. Frågeställningar är besvarade med hjälp av enkätdata, verksamhetsdata samt intervjuer. Förvaltningar med ett tydligt stadsplanerande uppdrag ombads inkomma med synpunkter, övriga förvaltningar gavs möjlighet att lämna synpunkter. De förvaltningar som inkom med synpunkter var arbetsmarknads- och socialförvaltningen, fastighets- och gatukontoret, funktionsstödsförvaltningen samt stadsbyggnadskontoret.

Resultat av analysen

Vad gör stadens unga på sin fritid?

Analys av enkätdata visar att en majoritet av stadens unga varje vecka deltar i någon aktivitet som arrangeras av förening, kulturskola, bibliotek, fritidsgård eller allaktivitetshus. Men analysen visar även att graden av deltagande varierar mellan olika grupper av unga.

Pojkar är oftare föreningsaktiva och besöker oftare någon av stadens fritidsgårdar eller simhallar jämfört med flickor. Det är vanligare bland flickor än pojkar att ägna sig åt kulturaktiviteter. Vidare konstateras att unga med sämre socioekonomiska förutsättningar eller unga med utländsk bakgrund mer sällan deltar i idrottsföreningar eller kulturskola än andra unga, men är överrepresenterade när det gäller besök på bibliotek. Barn med utländsk bakgrund är även överrepresenterade när det gäller besök på andra öppna verksamheter såsom fritidsgård, allaktivitetshus och badhus. Det finns även skillnader mellan grupper av unga beroende på var i staden man bor. I områden med goda socioekonomiska förutsättningar är deltagandet i aktiviteter högre och upplevelsen av tillgänglighet större, än i områden med sämre socioekonomiska förutsättningar.

Analysen visar också att en stor del unga spenderar sin fritid stillasittande med begränsad fysisk aktivitet. Det gäller särskilt flickor och barn med utländsk bakgrund.

Vilket kultur- och fritidsutbud finns och var finns det?

I rapporten kartläggs även det samlade kultur- och fritidsutbud som staden tillhandahåller eller subventionerar, var det finns och vem som använder det. Bilden som kommer fram genom analys av verksamhetsdata speglar väl den bild som framträder i analysen av enkätdata. Det går att konstatera att Malmö stad erbjuder ett stort och brett utbud av kultur- och fritidsaktiviteter för barn och unga. Vidare fastställs att en stor del av det samlade utbudet har en god geografisk spridning, men att de aktiviteter som finns ändå når olika grupper av unga i olika utsträckning.

Äldre ungdomar, flickor, barn och unga från områden med sämre socioekonomiska förutsättningar samt barn och unga med utländsk bakgrund nyttjar i lägre grad stadens subventionerade kultur- och fritidsutbud. Verksamheter som bedrivs av föreningar och kulturskola når sammantaget i större utsträckning yngre än äldre, fler pojkar än flickor, fler barn och unga i familjer med högre inkomster än barn och unga i familjer med lägre inkomster. Öppna verksamheter såsom mötesplatser och bibliotek når sammantaget fler pojkar än flickor, fler barn och unga i familjer med lägre inkomst än barn och unga i familjer med högre inkomst, samt fler barn och unga med utländsk bakgrund än barn och unga med svensk bakgrund.

Intervjuer har kompletterat statistiken

Den enkät- och verksamhetsdata som utgör stommen i analyserna har kompletterats med kvalitativ data i form av intervjuer. De har genomförts med medarbetare i kommunen som i samverkan mellan olika förvaltningar och med civilsamhället arbetar med att stärka ungas livsvillkor i några olika områden i staden. Fokus i intervjuerna har legat på att öka kunskapen om de barn som har låg föreningsaktivitet, sällan eller aldrig besöker till exempel en fritidsgård och som heller inte trivs på sin fritid.

I dessa intervjuer nämns hinder av olika karaktär som kan försämra ungas möjligheter till en meningsfull och utvecklande fritid. Minimikrav på medlemsavgifter är en typ av ekonomiskt hinder som påverkar deltagare, men också föreningar som skulle vilja erbjuda kostnadsfria aktiviteter. Föreningar kan även ha svårigheter att få tillgång till anläggningar med högt bokningstryck och att finna lokaler lämpliga för verksamheten. För en del föreningar kan det också vara osäkert att etablera verksamhet i vissa av stadens områden där föreningsaktiviteten är låg, tillgången till lokaler är begränsad eller där lediga lokaler upplevs som undermåliga. Ett lokalt förankrat arbete som involverar en mångfald av aktörer, inklusive barn och unga själva, lyfts i intervjuerna som en

framgångsfaktor för att skapa bättre förutsättningar för unga Malmöbor att ha en meningsfull och utvecklande fritid.

Stadskontorets rekommendationer

Kulturförvaltningen respektive fritidsförvaltningen bedriver ett systematiskt och strategiskt arbete för att möta befintliga utmaningar kring likvärdigt deltagande i fritidsaktiviteter. Men i rapporten framgår att det finns ytterligare åtgärder som staden kan vidta för att än mer främja en jämlik tillgång till en meningsfull och utvecklande fritid för stadens barn och unga. I dialog med kultur- och fritidsförvaltningen har åtgärder inom följande områden identifierats:

- Sänk befintliga trösklar och utveckla utbudet av fritidsaktiviteter.
- Öka tillgången till kompensatorisk verksamhet för de barn staden inte når idag.
- Hörsamma barns egna röster.
- Öka kunskapen om möjlighet till deltagande i meningsfulla och utvecklande fritidsaktiviteter för unga med funktionsnedsättning.
- Utveckla samverkan för lokal utveckling.

Digitalt verktyg och webbplattform för uppföljning, utveckling och samordning av Agenda 2030

Parallellt med uppdraget att ta fram denna hållbarhetsrapport har stadskontoret initierat ett större utvecklingsarbete som kommer resultera i en samlad webbaserad plattform på både Komin och malmo.se. I ett första steg har ett digitalt verktyg utvecklats för att effektivisera och förbättra uppföljningen av stadens arbete med Agenda 2030 och de 17 Globala målen. Verktöget samlar och tillgängliggör kvantitativa indikatorer kopplade till de Globala målen. Indikatorerna har valts för att ge goda förutsättningar att följa utvecklingen på lokal nivå och har under arbetets gång stämts av med sakkunniga inom olika områden från stadens förvaltningar för att på ett bra sätt spegla helheten och komplexiteten inom varje målområde. Urvalet är gjort enligt följande principer:

- Globala och nationella indikatorer av relevans.
- Lokala indikatorer som är tillgängliga i Kolada.
- Indikatorer som valdes ut i samverkan med samtliga förvaltningar inför ”Nulägesbeskrivning 2018” och ”Hållbarhetsrapport 2019”.

Där så är möjligt ger verktyget möjlighet att jämföra utvecklingen i Malmö med riket, Skåne, Stockholm och Göteborg. Vidare går det att utläsa utfallet uppdelat på en rad olika bakgrundsvariabler såsom kön, ålder, utbildningsbakgrund och var en individ är född. En viktig del av utvecklingsarbetet har varit att i kartor kunna visualisera skillnader mellan stadens 14 geografiska statistikområden. Verktyget kommer i närtid göras tillgängligt för alla anställda i Malmö stad och uppdateras kontinuerligt med senast tillgängliga data.

Att följa upp, samordna och utveckla stadens arbete med Agenda 2030 och de 17 Globala målen kräver analyser av samhällsförändringar som inte alltid kan beskrivas med enbart kvantitativ data. Statistiken behöver kompletteras med forskning, kunskap och annan data, både av kvalitativ och kvantitativ karaktär. Stadskontoret har tagit fasta på detta i det andra steget i utvecklingsarbetet och under våren 2024 påbörjat utvecklingen av en webbaserad plattform. Plattformen kommer samla stadens egna analyser kopplade till de 17 Globala målen, länka till det digitala verktyget samt andra källor och också samla relevanta styrdokument för Malmö stads arbete med hållbar utveckling. Syftet med plattformen är dels att ge stöd till förvaltningar och bolag i deras fortsatta arbete med frågorna, dels att på ett uppdaterat och ändamålsenligt sätt kommunicera Malmö stads väg mot ökad hållbarhet till medborgare och andra intressenter.

Stadskontorets bedömning är att plattformen och det digitala verktyget tillsammans kommer att stärka stadens möjlighet att följa upp, samordna och utveckla arbetet med Agenda 2030 och de 17 Globala målen. Hållbarhetsrapporteringen kommer att kunna uppdateras kontinuerligt, styrningen kring hållbarhetsfrågor kommer att tydliggöras och nya mer effektiva arbetssätt kommer att frigöra resurser för att komplettera den övergripande hållbarhetsrapporteringen med ytterligare fördjupade analyser.

Samtidigt med detta ärende återrapporteras ett budgetuppdrag från 2023 att utreda formerna för stadens arbete mot rasism och för mänskliga rättigheter för att ytterligare kraftsamla och förbättra samordningen på området (STK-2023-138). Där liksom i bilagan "Det systematiska arbetet med mänskliga rättigheter i Malmö stad" i Malmö stads årsredovisning 2023 (STK-2024-137) konstateras ett behov av fördjupad kunskap kring hur Malmöbornas mänskliga rättigheter säkerställs. Mot bakgrund av det och mot bakgrund av att den fördjupade uppföljning av miljömässig hållbarhet som görs kopplat

till Malmö stads miljöprogram så föreslår stadskontoret att de resurser som frigörs, om hållbarhetsrapporteringen utvecklas enligt ovan, i första hand används för att fördjupa kunskapen om Malmöbornas mänskliga rättigheter och om social hållbarhet. Malmö stads breda hållbarhetsuppföljning kompletteras därmed med fördjupad kunskap inom områdena miljömässig hållbarhet, social hållbarhet och mänskliga rättigheter.

Mot denna bakgrund föreslås kommunfullmäktige godkänna riktningen framåt för hållbarhetsrapporteringen, såsom den beskrivits i ärendet, där en kontinuerligt uppdaterad hållbarhetsrapportering ersätter och utvecklar den hittills årliga hållbarhetsrapporten.

Ansvariga

Anna Westerling Ekonomidirektör
Magdalena Bondeson Sektionschef
Andreas Norbrant Stadsdirektör